

Position Paper Rondetafelgesprek over Explosies Namens de Regionale Driehoek Rotterdam en de burgemeester van Vlaardingen

Beeld eenheid Rotterdam

De eenheid Rotterdam (23 gemeenten) gaat gebukt onder een (letterlijke) geweldsexplosie. In 2023 waren er 229 explosies en 100 schietincidenten en voor 2024 (t/m 15 mei) staat dit getal alweer op 92 explosies en 41 schietincidenten. Ondanks de forse repressieve inzet van politie en OM (199 aanhoudingen in 2023 en 94 t/m april 2024) vinden er nog steeds aanslagen plaats. In het merendeel van de 23 gemeenten uit de eenheid Rotterdam vonden dit jaar al explosies of schietincidenten plaats. Wel is er sinds februari dit jaar sprake van een voorzichtig dalende trend, maar de laatste weken neemt het aantal explosies en schietincidenten weer toe.

Excessief geweld als landelijk fenomeen en de impact lokaal

Excessief geweld is een fenomeen dat zich door het hele land voordoet. Ook in andere eenheden ziet men een toename van excessief geweld. Deze vormen van geweld hebben een enorme impact op de buurt; slaapproblemen, stress en zich niet meer veilig voelen in de eigen woning zijn zomaar voorbeelden waar buurtbewoners last van hebben. Het aantal incidenten zorgt in sommige gevallen voor een aantasting van het vertrouwen in het lokaal gezag. In veel gevallen wordt de woning of het pand waartegen de aanslagen zich richten op last van de burgemeester gesloten. Dit weerhoudt de daders niet om op hetzelfde object aanslagen te blijven plegen. Het sluiten van de woning brengt ook een ander dilemma met zich mee, namelijk dat de bewoner in deze 'slachtoffer' is. Het evenredigheidsbeginsel staat voor de burgemeester dan ook onder druk. Ook de kosten voor het nemen preventieve maatregelen, zoals langdurig toezicht en beveiliging van risico-objecten, lopen voor sommige gemeentes hoog op.

Gemeenschappelijke aspecten

De achtergronden van de aanslagen zijn zeer divers, van burengeweld, tot geweld van ex-partners, naar zakelijke conflicten. Het merendeel van de aanslagen lijkt te zitten in conflicten in de (drugs)criminaliteit. Ook is niet van alle aanslagen de achtergrond te achterhalen en blijkt een aantal aanslagen vergisaanslagen te zijn. Twee aspecten hebben de aanslagen met elkaar gemeen: (1) het gemak van het rekruteren van de vaak jonge daders en dat daders zich niet laten tegenhouden door zichtbare maatregelen, zoals bijvoorbeeld cameratoezicht en (2) de ruime beschikbaarheid van het gebruikte, zeer zware, vuurwerk.

Capaciteit en middelen

Binnen de eenheid werken de politie en OM hard aan de aanpak van het probleem. Ook gemeenten zijn volop bezig om excessief geweld tegen te gaan. Dit kost momenteel zeer veel capaciteit, wat leidt tot het maken van scherpe keuzes en het niet kunnen opvolgen van andere zaken. Wel leidt de inzet tot een groot aantal aanhoudingen, maar dit leidde (nog) niet direct tot een einde van het fenomeen. Inzet op nóg meer repressieve capaciteit lijkt niet de oplossing. Naast lokale repressieve maatregelen voor het voorkomen van de aanslagen, moet juist breder gekeken worden naar oplossingen. De combinatie van preventieve, repressieve en creatieve oplossingen zal moeten leiden tot een structurele en efficiënte aanpak van het fenomeen.

Daders houden zich daarnaast niet aan gemeentelijke grenzen en de inrichting van de gemeenten voorziet niet, net zoals de politie, in een gedegen bedrijfsprocessensysteem. Het mogelijk maken van het delen van informatie tussen de gezagsdragers van de driehoek en gemeenten onderling is dan ook van essentieel belang.

Landelijke taskforce als middel

Dit fenomeen valt niet op lokaal of regionaal niveau aan te pakken, maar vergt een gecoördineerde aanpak op landelijk niveau, met een bredere betrokkenheid vanuit andere maatschappelijke organisaties en private partijen. Daarom pleiten wij gezamenlijk voor een Landelijke Taskforce EG (naar voorbeeld van de Taskforce Overvallen), waarin een brede aanpak wordt ontwikkeld met, naast politie, OM en gemeentes, ook J&V, scholen, wetenschappers, woningbouwcorporaties, werkgevers, vuurwerkbranche, etc.

De brede aanpak zou zich onder andere met de volgende vraagstukken bezig kunnen houden. Welke preventieve maatregelen weerhouden de vaak jonge uitvoerders van het plegen van zo'n excessief geweldsincident? Wat kan men doen aan de regulering van zwaar vuurwerk op EU-niveau? Hoe maken we slimme connecties met scholen? Welke mogelijkheden zijn er om nog effectiever de opdrachtgevers van de aanslagen aan te pakken? Welke inzichten biedt wetenschappelijk onderzoek ons in de drijfveren van de jonge uitvoerders en wat betekent dat voor de preventieve en curatieve aanpak? Kunnen we via social media het ronselen van jonge uitvoerders beïnvloeden?

De landelijke taskforce dient op korte termijn te worden ingericht met deelname van en ondersteuning (secretariaat) door J&V, met daarbij een stevige bestuurlijke deelname van landelijke partners (te denken valt aan diverse departementen, OM en Politie, vertegenwoordigers vanuit het lokaal gezag en vanuit een brede context aangevuld met partners uit bijv. het onderwijs, bedrijfsleven, wetenschap, etc.). De taskforce dient een aanvulling/ondersteuning te zijn op de bestaande aanpak.

De uitvoeringsagenda voor de Taskforce zou moeten voortvloeien uit gedegen onderzoek. Financiering (gedeeltelijk) vanuit J&V van het wetenschappelijk onderzoek naar EG-geweld (schieten en explosies) in de regio Rotterdam vanuit de EUR is hierin gewenst. Dit onderzoek kan, indien gewenst, ook breder worden getrokken naar het landelijke niveau. Het onderzoek heeft tot doel om een (landelijk) beeld te geven van de aard en omvang van het fenomeen excessief geweld (schieten en explosies) en de achtergrond en drijfveren van de daders alsook de landelijke taskforce van aanbevelingen te voorzien op het gebied van mogelijke interventies/aanpak.

Ahmed Aboutaleb – Regioburgemeester Rotterdam

Hugo Hillenaar – Hoofdofficier van Justitie van arrondissementsparket Rotterdam

Fred Westerbeke – Politiechef Eenheid Rotterdam

Bert Wijkens – Burgemeester van Vlaardingen